

RIIGIKOHUS

Avaldatud veebilehel *Riigikohus* (<https://www.riigikohus.ee>)

Avaleht > Riigikohus: aegunud võlgade andmeid tohib avaldada vaid erandjuhul

Riigikohus: aegunud võlgade andmeid tohib avaldada vaid erandjuhul

30. jaanuar 2026

Riigikohus selgitas tänases otsuses maksehäirete avaldamise põhimõtteid ja asus seisukohale, et aegunud nõuete avaldamine on lubatud ainult erandjuhul.

Arutusel olnud kohtuasjas vaidlesid OÜ Krediidiregister ja Andmekaitse Inspektsioon selle üle, kui kaua ja millistel tingimustel on lubatud inimeste võlaandmeid avaldada.

OÜ Krediidiregister peab maksehäireregistrit (www.taust.ee [1]), kus registreeritud kliendid saavad andmetega tutvuda. Kohtuasi sai alguse ühe inimese kaebusest, kes jäi aastail 2008–2010 kolmele pangale võlgu kokku üle 11 500 euro. Kohtus tunnustatud võlanõudeid jäid tasumata ja on praeguseks aegunud. Kaebaja väitel takistas registris avaldatud info tal muu hulgas kodulaenu taotlemist.

Kaebaja palus Krediidiregistril võlaandmed kustutada, kuid too keeldus. Seetõttu pöördus kaebaja Andmekaitse Inspektsiooni poole. Inspektsioon nõustus, et kaebaja õigusi on rikutud ja tegi Krediidiregistrile ettekirjutuse andmete kustutamiseks. Krediidiregister vaidlustas ettekirjutuse kohtus, aga see jäi kõigis kolmes kohtuastmes jõusse.

Aegunud võla põhjal ei saa krediidivõimelisust hinnata

Riigikohus leidis tänases otsuses, et aegunud maksehäire andmete avaldamine pole üldjuhul põhjendatud. Kohus selgitas, et võlaandmed võivad oluliselt riivata eraelu puutumatust, piirates näiteks inimese võimalusi erinevate finantsteenuste kasutamisel ja laiemalt oma elu korraldamisel. Erandiks võib olla olukord, kus on tugev alus karta, et varem võlgu jäänud inimene rikub ka tulevikus oma tasumiskohustusi ja võib oluliselt kahjustada võlausaldajate huve.

Riigikohus märkis, et maksehäire avaldamise aluseks on õigustatud huvi, seda ka aegunud võla puhul. Samas ei võimalda aegunud nõuded hinnata inimese krediidivõimelisust, sest aegunud kohustuse võib jätta täitmata, näiteks võla tasumata. Küll aga näitab ka aegunud nõue inimene maksekäitumist, mida krediidiandja peab oma tegevuses arvestama. See aitab teha teadlikumaid laenuotsuseid ja vähendada pettuseid, samuti järgida laenuvõtjate kaitseks kehtestatud vastutustundliku laenamise põhimõtet.

Register peab tõendama, et avaldamiseks on mõjuv põhjus

Kui inimene vaidlustab oma võla avaldamise, peab maksehäireregister andmetöötlejana tõendama, et tal on avaldamiseks mõjuv põhjus, mis kaalub üles võlgniku huvid. See on vajalik sõltumata sellest, kas nõue on aegunud või mitte.

Riigikohus selgitas, et võlgnikul tuleb oma vastuväites välja tuua konkreetsed asjaolud, miks on tema hinnangul andmete avaldamine ülemäärane. Need põhjendused võivad olla seotud võla tekkimise, suuruse ja tasumisega, aga ka tagajärgedega, mida andmete avaldamine kaasa toob. Inimesel ei ole siiski vaja tõendada, et ta ei saanud juba mõnda konkreetset teenust kasutada. Piisab, kui ta toob välja ohu ja põhjendab seda usutavalt. Seejuures on andmetöötlejal kohustus võlgnikule kokkuvõtlikult, lihtsalt ja arusaadavalt selgitada, millist teavet on tal vaja vastuväite põhjendamiseks esitada.

Riigikohus leidis, et arutusel olnud kohtuasjas jättis Krediidiregister selgitus- ja uurimiskohustuse täitmata ega tõendanud, et andmete avaldamiseks oli mõjuv õigustatud huvi. Puudusid ka aegunud maksehäirete avaldamiseks vajalikud erandlikud asjaolud.

Lisaks juhtis Riigikohus otsuses tähelepanu sellele, et võlaandmete avaldamine maksehäireregistris ei tohi olla automaatne, sest Eesti puudub seda lubav seadusenorm. See tähendab, et maksehäireregistri töötaja peab andmed enne avaldamist üle vaatama. Kuna võlaandmete avaldamine võib oluliselt riivata eraelu puutumatust, tuleb hinnata, kas võlgnikku on avaldamisest teavitatud, kas andmed on õiged, kui kaua ja kellele on need kättesaadavad, kas kontrollitakse kasutajate õigust andmetega tutvuda jms.

Tegemist on ajakirjanduslikuks kasutamiseks mõeldud pressiteatega, kus kohtuotsuse sisu on võetud kokku laiemale avalikkusele arusaadavas üldistatud vormis. Riigikohtu otsusegasaab tutvuda siin [2].

Teate sisestas:

Arno Pöder
pressiesindaja
arno [dot] poder@riigikohus [dot] ee

Allikas URL: <https://www.riigikohus.ee/et/uudiste-arhiiv/riigikohus-aegunud-volgade-andmeid-tohib-avaldada-vaid-erandjuhul>

Lingid

[1] <http://www.taust.ee>

[2] <https://www.riigikohus.ee/et/lahendid/?asjaNr=3-23-1409/38>